

Óige Ildánach

Tuarascáil Eatramhach 2023–2025

Clár Éire Ildánach
Creative Ireland
Programme

Óige Ildánach

Réamhrá	1
Plean Óige Ildánach 2023-2027: Forbhreathnú ar Dhul Chun Cinn Meitheamh 2025	3
Forbhreathnú a hAon: <i>Deiseanna cruthaitheacha a éascú agus a sholáthar do leanaí agus do dhaoine óga.</i>	5
Forbhreathnú a dó: <i>Cothromas rochtana ar ghníomhaíochtaí cruthaitheacha a neartú do na páistí agus na daoine óga is annamh a chloistear a nguth.</i>	13
Forbhreathnú a trí: <i>Ag tacú le cur i bhfeidhm Churaclam na Luath-Óige</i>	17
Forbhreathnú a ceithre: <i>Ag cur luach na cruthaitheachta chun cinn sa chóras oideachais agus ag tacú le Creatlach C i scoileanna.</i>	19
Forbhreathnú a cuig: <i>Forbairt scileanna cruthaitheacha san Ardoideachas agus san Oideachas Breise a chur chun cinn agus a chothú tuilleadh, lena n-áirítear printíseachtaí.</i>	21
Forbhreathnú a sé: <i>Ag tacú le folláine fheabhsaithe leanaí f agus daoine óga.</i>	23
Forbhreathnú a seacht: <i>Olár taighde a bhunú.</i>	25

Ar aghaidh

Mar chuid de Chlár Éire Ildánach uile-Rialtais, tá sé mar aidhm ag Óige Ildánach deiseanna gníomhaíochta agus rannpháirtíochta a mhéadú, agus tionchar a imirt ar bheartas poiblí maidir le cruthaitheacht in oideachas foirmiúil agus i suíomhanna lasmuigh den scoil araon. Ag obair leis an Roinn Oideachais agus Óige, an Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais, an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta agus an Chomhairle Ealaíon, ba mhaith le hÓige Ildánach áit a chruthú ina bhfuil eolas agus cruthaitheacht ina gcomhpháirtithe cothroma i múnú ár ndaoine óga, ag tabhairt deis dóibh a bheith ina saoránaigh chruthaitheacha, ghníomhacha.

Ag cur leis an rath a bhí ar Phlean Óige Ildánach 2017, d'fhoilsigh Clár Éire Ildánach Plean na hÓige Ildánach 2023 – 2027. Tá sé mar aidhm aige níos mó deiseanna a chur ar fáil do gach duine ó bhreith go 24 bliana d'aois le haghaidh rannpháirtíochta cruthaitheach i ngach gné dá saol. Trasna seacht gceuspóir straitéiseacha, cinntíonn an Plean Óige Ildánach go gcoinníonn leanaí agus daoine óga guth lárnach i gcinnteoireacht maidir lena chur i bhfeidhm agus tabharfaidh sé tús áite dóibh siúd nach gcloistear go minic agus atá i mbaol míbhuntáiste is mó. Tacaítear le tuismitheoirí agus cúramóirí, oideoirí, ealaíontóirí agus cleachtóirí cruthaitheacha chun lárnacht agus luach na cruthaitheachta ina saol a aithint.

Ós rud é go bhfuil lár na pleanála don Óige Ildánach 2023 – 2027 sroichte againn, tá sé ag dul ó neart go neart agus bhí tionchar forleathan aige. Déantar cur síos sa tuarascáil seo ar na príomhphointí ó na dhá bhliain seo caite.

Plean Óige Ildánach 2023-2027: Forbhreathnú ar Dhul Chun Cinn Meitheamh 2025

- 1 Deiseanna cruthaitheacha a éascú agus a sholáthar do leanaí agus do dhaoine óga.
- 2 Cothromas rochtana ar ghníomhaíochtaí cruthaitheacha a neartú do na páistí agus na daoine óga is annamh a chloistear a nguth.
- 3 Ag tacú le cur i bhfeidhm Churaclam na Luath-Óige
- 4 Ag cur luach na cruthaitheachta chun cinn sa chóras oideachais agus ag tacú le Creatlach C i scoileanna.
- 5 Forbairt scileanna cruthaitheacha san Ardoideachas agus san Oideachas Breise a chur chun cinn agus a chothú tuilleadh, lena n-áirítear printíseachtaí.
- 6 Ag tacú le folláine fheabhsaithe leanaí agus daoine óga.
- 7 Clár taighde a bhunú.

1

Deiseanna cruthaitheacha a éascú agus a sholáthar do leanaí agus do dhaoine óga.

Scoileanna Ildánach¹: Ó Mheán Fómhair 2023, Tá breis is 500 scoil agus ionaid Youthreach tar éis páirt a ghlacadh i Scoileanna Ildánacha agus/nó tús a chur leo. Tá an clár leathnaithe amach go **Fuadar Feabhra**²; deis ar fud na tíre chun cruthaitheacht a cheiliúradh, atá oscailte do gach scoil. Tá a fhorbairt ar siúl agustá leibhéil arda rannpháirtíochta le feiceáil go dtí seo.

Clár Cnuasaigh Chruthaitheacha³: Ó Mheán Fómhair 2023 i leith, tá breis is 420 scoil agus ionaid Youthreach tar éis páirt a ghlacadh sna braislí agus/nó tús a chur leo. I measc samplaí de théamaí san am atá thart tá: “Aontaithe san Éagsúlacht”, Intleacht Shaorga, “Ar ais go dtí an Dúlra i nGairdín na hÉireann”, “Bithéagsúlacht – Ag Tumadóireacht i nDomhan nanlontas”, ag ceiliúradhéagsúlachta cultúrtha agus bithéagsúlachta.

Agus ealaíona beo á dtabhairt do dhaltai agus domhúinteoirí, thacaigh **BLAST**⁴ le 425 cónaitheacht ealaíontóirí 2023/2024 agus arís sa bhliain acadúil 2024/2025. Thug BLAST an t-am agus an spás do na daltaí oibriú le healaíontóir gairmiúil/cleachtóir cruthaitheach ar thionscadail shamhlaíocha agus lúcháireacha. Áirítear leis seo na healaíona amhairc, ceardaíocht, ceol, damhsa, drámaíocht, litríocht, oidhreacht agus scannáin.

Comhpháirtíocht Múinteoirí agus Ealaíontóirí, (TAP)⁵: Chun a chinntiú go nglactar lesainmhíniú níos leithnearchruthaitheacht, thar na healaíona, tá TAP leathnaithe le blianta beaga anuas go TAP+, ag síneadh isteach i réimsí ar nós na seandálaíochta. Reáchtáiltear an cúrsa samhraidh sna 21 Ionad Tacaíochta Oideachais ar fud na tíre, atá ceadaithe ag an Roinn Oideachais agus Óige, agus bíonn ina dhiaidh sin. Tá oiliúint TAP+ mar bhonn cónaitheachta agus taca faoi sheachadadh BLAST agus clár ealaíontóirí agus cleachtóirí illdánacha BLAST. Leathnaíodh TAP+, atá dírithe ar mhúinteoirí bunscoile, chuig iar-bhunscoileanna in 2024 trí chomhoibriú le Oide Creativity, le fócas oiliúnaar chruthaitheacht agus ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe.

Is é I am Creative⁶, tionscnamh píolótach de chuid na Roinne Oideachais agus Óige, an chéad chlár a forbraíodh go sonrach do shuíomhanna oideachais speisialta chun múinteoirí, ealaíontóirí, Cúntóirí Riachtanas Speisialta agus ceannairí scoile a oiliúint le chéile chun tacú le cónaitheacht ealaíontóra i suíomhanna den sórt sin. Leanann cónaitheachtaí i scoileanna speisialta nó i ranganna speisialta an oiliúint. Tá tuarascáil mheasúnaithe agus físeán foilsithe ina léirítear tionchar an chlár seo maidir le tacú le leanaí suíomhanna den sórt sin chun deiseanna cruthaitheacha a thapú.

Scoil Náisiúnta Cill Conla, Comhpháirtíocht idir Múinteoirí agus Ealaíontóirí

I ndiaidh na scéime píolótaí in 2023, rinneadh cur i bhfeidhm céimnithe eile in 2024. Tá sé beartaithe an clár a reáchtáil arís in 2025, i ndiaidh aiseolas dearfach láidir ó scoileanna speisialta a bhí páirteach sa chlár píolótach.

Faoi Chlár Teicneolaíochta Cruthaithí, Kinia⁷ 2023-2024, oileadh 111 oideachasóir/ oibrí óige i goúrtaí ar nós Róbataic, Podchraoltaí agus Déanamh Scannán Soghluaiste i 57 eagraíocht. Ina theannta sin, forbraíodh dhá chúrsa nua leis an maoiniú: “Fuinneamh Cliste” agus “Teicneolaíocht Ghlas”.

1 <https://artsCouncil.ie/ga/na-healaíona-a-fhorbairt/clair-shuaitheanta/scoileanna-ildanacha-creative-schools/>

2 <https://artsCouncil.ie/ga/na-healaíona-a-fhorbairt/clair-shuaitheanta/scoileanna-ildanacha-creative-schools/>

3 <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/foilseachain/cnuasaigh-chruthaitheacha-2025/>

4 <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/seirbhisi/blast-eala%C3%ADon-san-oideachas/>

5 <https://artsineducation.ie/en/2025/04/30/opportunity-teacher-artist-partnership-summer-course-and-residency-programme-2025/>

6 <https://artsineducation.ie/resource/i-am-creative-a-research-report/>

7 <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/comhphairtithe/creative-tech/>

Tacaíodh leis **an Smaoineamh Mór**⁸, tionscnamh Idirbhliana ar dtús, chuna chlár ar réiteach fadhbanna cruthaitheach agus smaointeoireacht dearaidh a fhorbairt tuilleadh in Ógtheagmháil, san Ardteistiméireacht Fheidhmeach agus píolótach i dTuaisceart Éireann.

Tá **Cruinniú na nÓg**⁹, lá náisiúnta na cruthaitheachta saor in aisce do leanaí agus do dhaoine óga i mí an Mheithimh, ag fás i gcónaí ó thosaigh sé in 2018. Tharla breis is 800 imeacht in 2023, ag méadú go dtí breis is 1300 in 2024. Chuir comhpháirtithe straitéiseacha sorcas, rapcheoil agus amharclannaíocht óige ar fáil ar fud oileán na hÉireann. Ba é The Spark, arna léiriú ag Rhyme Island ag Stiúideo Kabin i gCorcaigh mar chuid de 2024, amhrán an tsamhraidh le breis agus 1 billiún amharc ar líne.

Lá Náisiúnta Súgartha¹⁰: Arna sheachadadh ag an Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais, is é “Cumhacht an Súgartha” téama mhí lúil 2025 - Leagann an téama seobéim ar na buntáistí iomadúla a bhaineann le súgradh d’Fhorbairt Leanaí, lena n-áirítear fás fisiceach, sóisialta, mothúchánach agus cognaíoch. Ba chóir go mbeadh sé mar aidhm leis feasacht a mhúscailt ar an ról rithábhachtach atá ag súgradh i saollinbh.

Giniúint Cheoil¹¹: Mar phríomhchomhpháirtithe do na Comhpháirtíochtaí Áitiúla Oideachais Ceoil, tá ról lárnach ag Boird Oideachais agus Oiliúna (BOOnna) maidir le tacú lerochtain ar oideachas ceoil taibhithe Giniúint Cheoil. Léiríonn na staitisticí is déanaí gur ghlac beagnach 116,000 rannpháirtí páirt i gcláir Music Generation in 2023. Cuireadh 45 seánra ceoil a múineadh ar chláir Music Generation agus 39 cineál rannpháirtíochta i gceol a dhéanamh agus a fhoghlaim ar fáil ar fud a chláir uile. Áiríodh orthu seo taibhiú, stiúrthoireacht, físeagrafaíocht, taifeadadh, podchraoltaí, ensemble uirlise/gutha, cumadóireacht amhrán agus léiriú ceoil.

Sa bhliain 2024, ghlac na mílte leanbh agus duine óga ó phobailar fudna hÉireann páirt i **‘We are Music Generation’**¹² - bliain atá tiomnaithe do cheiliúradh thionchar claochlaitheach oideachas ceoil taibhithe ar shaol leanaí agus daoine óga. Bhí comhdháil, lá do leanaí agus do dhaoine óga agus cruinniú ceoltóirí-oideachasóirí, chomh maith le breis is 30 tionscadal taibhithe faoi stiúir áitiúil, mar chuid den chlár imeachtaí náisiúnta. Bhí guthanna leanaí agus daoine óga rithábhachtach don phleanáil.

Is é **Hub na nÓg**¹³ an t-ionad náisiúnta barr feabhais agus comhordúcháin maidir le rannpháirtíocht na hóige i gcinnteoireacht faoin Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais. Tá oiliúint agus acmhainní curtha ar fáil acu maidir leis an gCreat Náisiúnta Rannpháirtíochta do chomhpháirtithe na hÓige Ildánach. Áirítear leis seo na Comhpháirtíochtaí Áitiúla don Óige Ildánach, an Ciste Cothaithe don Óige Ildánach, agus an Óige Ildánach ar Oileán Comhroinnte, Cruinniú na nÓg agus cláir scoile ar nós Scoileanna Ildánacha, Cnuasaigh Chruthaitheacha, TAP agus BLAST. Tá sé seo tar éis a chinntiú go bhfuil ról suntasach ag daoine óga in Óige Ildánach. Mar shampla, ghlac daoine óga páirt i meastóireacht ar scéimeanna amhail Ciste Cothaithe na hÓige Ildánach agus Óige Ildánach ar Oileán Comhroinnte.

Chomh maith leis an gCreat Náisiúnta Rannpháirtíochta, tá oiliúint á cur ar fáil ag Éire Chruthaitheach do dheontaithe i dtéamaí ar nós éascú cruthaitheach agus oideolaíocht chruthaitheach.

8 <https://thebigidea.ie/>

9 <https://cruinniu.gov.ie/about/>

10 <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-leana-michumais-agus-comhionannais/foilseachain/1%C3%A1-n%C3%A1isi%C3%BAnta-s%C3%BAgartha/>

11 <https://www.musicgeneration.ie/>

12 <https://www.musicgeneration.ie/we-are-music-generation>

13 <https://hubnanog.ie/>

1. Deiseanna cruthaitheacha a éascú agus a sholáthar do leanaí agus do dhaoine óga.

Léirítear naisc idir Óige Chruthaitheach agus Straitéis **Oideachais um Fhorbairt Inbhuanaithe (ESD)**¹⁴ 2023 nuair is féidir in obair na Roinne Oideachais agus Óige. Mar shampla, tá sraith físeáin eiseamláireacha de Cnuasaigh Chruthaitheacha á dtáirgeadh ináléirítear ESD agus, ar leithligh, “Folláine”. Rinne go leor scoileanna cnuasaigh iarratas ar mhaoiniú breise OSD in 2023 agus 2024, spreagtha ag a nÉascaitheoirí Cnuasaigh Cruthaitheacha, a nascann iad le tuilleadh acmhainní agus faisnéise chun tacú lena gcuid oibre.

Lean Óige Ildánach ar aghaidh ag spreagadh rannpháirtíocht an phobail ar fud a clár Cuirtear leis seo trí shuíomh gréasáin Éire Chruthaitheach, na meáin shóisialta agus Tairseachna **nEalaíon san Oideachas**¹⁵. Chomh maith le spás ar líne a sholáthar chun comhpháirtíochtaí agus tionscnaimh chruthaitheacha a thaispeáint, agus deiseanna forbartha gairmiúlado mhúinteoirí agus do dhaoine cruthaitheacha ,tugann Lá Náisiúnta na nEalaíonsan Oideachas cuireadh do lucht freastail chun comhroinnt, foghlaim, líonrú agus inspioráid a dhéanamhgo pearsanta. I mí na Samhna 2024, D’fhreastail 100 duine ar cheardlanna ar ealaín sráide agus ar fhoghlaim rannpháirteach agus ar chur i láthair lena n-áirítear “Cumhacht an Rapcheoil”. Tá ríomhphost nuachtlitir Creative Youth tar éis teacht ar líon suntasach daoine agus tá meánráta oscailte ard acu.

¹⁴ <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/foilseachain/an-strait%C3%A9is-n%C3%A1isi%C3%BAnta-ar-oideachas-don-fhorbairt-inbhuanaithe-in-%C3%A9irinn/>

¹⁵ <https://artsineducation.ie/ga/home/>

Tá ranna agus gníomhaireachtaí comhpháirtíochta ar an Óige Ildánach tar éis infheistíocht a mhéadú i réimsí eile le haghaidh tionscnamh ealaíonta agus cultúrtha do leanaí agus do dhaoine óga. Tacaíonn Aonad Gnóthaí Óige an DCEDIY le Scéim Mhaoinithe **Your Place**¹⁶ doBOOnna. I measc cuid de na tionscadail a fuair maoiniú tá Tionscadal Amharclannaíochta Óige na Gaillimhe, Ealaíona Óige Phort Láirge agus Tionscadal Amharclannaíochta Little Red Kettle. Ina theannta sin, cuireann an tAonad Gnóthaí Óige maoiniú ar fáil don **Chlár Náisiúnta Ealaíon Óige**¹⁷, a dhírítear trí Chomhairle Náisiúnta na nÓg in Éirinn (NYCI).

1. Deiseanna cruthaitheacha a éascú agus a sholáthar do leanaí agus do dhaoine óga.

Tionscnamh Oileán Comhroinnte;

Tá breis is €1 milliún bronnta ag an scéimmaoinithe **Óige Ildánach ar Oileán Comhroinnte**¹⁸ ar fud thionscadal a mbeidh leanaí agus daoine óga páirteach iontu idir 2024 agus 2025 ag comhoibriú i scríbhneoireacht chruthaitheach agus in insint scéalta, i gcumadóireacht amhrán, i bparáidí, in amharclannaíocht agus i níos mó.

Is clár píolótaché **Creative Connections**¹⁹, a seoladh i mí Feabhra 2025 agus atá faoi stiúir na Roinne Oideachais agus Óige agus na Roinne Oideachais i dTuaisceart Éireann. Tá sé mar aidhm aige feabhas a chur ar thorthaí san oideachas do leanaí atá thíos le míbhuntáiste sóisialta. Ag cur leis na samhlacha rathúla BLAST agus Creative Clusters, tacóidh sé le scoileanna sa dá dhlínse teacht le chéile i dtionscadail chruthaitheacha, rud a thabharfaidh deis do dhaltaíobriú le healaíontóirí gairmiúla. Oibríonn anclárseo taobhle RAISE, Tionscnamh Oileán Chomhroinnte chun réimse beart tacaíochta oideachais a sheachadadh chun cabhrú le dul i ngleic le tearoghnóthachtáil oideachais agus dul i ngleic le míbhuntáiste oideachais trí phobal iomlán. agus cur chuige atá bunaithe ar áit.

¹⁶ <https://www.etbi.ie/ga/ubu/>

¹⁷ <https://www.youth.ie/programmes/youth-arts/#:-:text=The%20National%20Youth%20Arts%20Programme%20offers%20a%20broad%20range%20of,NUI%20Certificate%20in%20Youth%20Arts.>

¹⁸ <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/nuacht/maoiniu-bronnta-ar-music-generation-macnas-fighting-words-narrative-4-extern-northern-ireland-agus-tallaght-community-arts-i-leith-chomhphairtíochtaí-oige-ildanach-ar-oilean-comhroinnte/>

¹⁹ <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/foilseachain/ceangail-chruthaitheacha/>

2

Cothromas rochtana ar ghníomhaíochtaí cruthaitheacha a neartú do na páistí agus na daoine óga is annamh a chloistear a nguth.

Tá méadú tagtha ar **Chomhpháirtíochtaí Áitiúla Cruthaitheacha don Óige**²⁰ (LCYPanna) ó 6 go 8 BOO ar fud na tíre. Tugann comhordaitheoir LCYP raon leathan struchtúr agus geallsealbhóirí áitiúla le chéile agus téann sé i gcomhairle le daoine óga chun soláthar níos fearr sa chruthaitheacht a chinntiú. Go háirithe, díríonn siad ar chohóirt imeallaithe nó ar chohóirt nach raibh an oiread sin seirbhíse acu roimhe seo. Mar gheall ar an soláthar spriocdhírthe seo, tá siad i gcomhpháirtíocht le seirbhísí óige, ionaid acmhainní teaghlaigh, ionaid luathfhoghlama agus cúraim, ionaid oiliúna pobail, seirbhísí idirchaidrimh baile, údarais áitiúla, eagraíochtaí ealaíon agus cruthaitheacha agus carthanachtaí chun teacht ar dhaoine óga ina bpobail agus deiseanna a sholáthar dóibh.

Sa bhliain 2023, dheonaigh **Ciste um Chothú na nÓg Cruthaitheach**²¹ breis €700,000 do 9 dtionscadal chun dul i ngleic le grúpaí sonracha leanaí agus daoine óga nach gcloistear go minic i gcruthaitheacht ina bhfuil a nglór lárnach. Ar siúl go dtí 2025, tacaíonn an maoiniú le tionscadail chomhoibríocha faoi stiúir Chomhairle Dídeanaithe na hÉireann, Creative Spark, Ballyhoura Development Company, Helium Arts, Down Syndrome Ireland Port Láirge le Traces Dance Ensemble, Campas Coinneála Oberstown, Mol Foghlama Luimnigh, Foróige agus an Halla Ceolchoirme Náisiúnta.

Tá airdtarraingthe ag **Cruinniú na nÓg**²² ar imeachtaí cuimsitheacha sonracha ar a shuíomh gréasáin idirghníomhach do dhaoine óga a bhfuil riachtanais bhreise agus/nó céadfacha acu.

Ó Mheán Fómhair 2023, Tá breis is 440 scoil DEIS, breis is 60 ScoilSpeisialta agus 29 ionad Ógtheagmháil tosaithe ag glacadh páirte i gclár scoile Óige Ildánach, rud a fheabhsaíonn rochtain ar chlár chruthaitheacha do fhoghlaimoirí atá i mbaol míbhuntáiste nó lasmuigh den chóras oideachaisríomhshrutha.

I Meán Fómhair 2022, chuir Scoileanna Cruthaitheacha fáilte roimh 4 scoil atá ceangailte le hAonaid Cúraim Speisialta nó Ionaid Choinneála Leanaí, rud a thug níos mó ama dóibh le Comhlach Cruthaitheach agus deontas méadaithe suas go dtí 2024. Ar an gcaoi chéanna, chuir cúig Scoil nua de chuid Thionscadal Teagmhála Óige tús leis an gclár in 2023 agus, i bhfianaise riachtanais shonracha na ndaoine óga laistigh díobh, tairgeadh tacaíochtaí feabhsaithe dóibh freisin. Tosóidh an chéad chohóirt eile de shuíomhanna malartacha i Meán Fómhair 2026 agus beidh athbhreithniú arna chohóirtmarbhonn leis.

Traces Dance Ensemble, Chiste um Chothú Óige Ildánach

20 <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/oige-ildanach/comhphairtiochta-aitiula-oige-ildanach-caoi/>
21 <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/nuacht/creative-youth-nurture-fund-projects-2023/>
22 <https://cruinniú.gov.ie/about/>

2. Cothromas rochtana ar ghníomhaíochtaí cruthaitheacha a neartú do na páistí agus na daoine óga is annamh a chloistear a nguth.

Tá samhlacha **STAR**²³ (Tacaíocht a thabhairt don Taistealaí agus do na Romaigh) de **BLAST**²⁴ agus de **Cnuasaigh Cruthaitheacha**²⁵ de BLAST agus de Cnuasaigh Cruthaitheacha á dtástáil ar bhonn píolótach faoi láthair, agus léirítear iad sa **Straitéis Oideachais don Taistealaí agus do na Romaigh**,²⁶ Taistealaí agus do na Romaigh, rud a léiríonn an nasc straitéiseach a d'fhéadfadh a bheith ann idir Óige Ildánach agus straitéisí tábhachtacha eile atá dírithe ar leanaí agus ar dhaoine óga.

Tá ceann de na thionscadal **Óige Chruthaitheach ar Oileán Comhroinnte**²⁷ ag plé go sonrach le daoine óga ó Bhéal Feirste agus Baile Átha Cliath a bhfuil... riachtanais iolracha agus casta acu, ag soláthar spás sábháilte dóibh chun scéalta a n- eispéiris saoil a insint tríd an amharclann.

Tá léarscáil idirghníomhach ar líne seolta a léiríonn raon feidhme na hÓige Ildánach ar fud na tíre - deréirtionscnaimh, cineál scoile agus bliana. Úsáidtear an léarscáil ar líne seo de thionscnaimh scoile ó Óige Ildánach chun aghaidh a thabhairt ar bhearnaí sa soláthar agus tugann sé deis díriú ar thionscnaimh Óige Chruthaitheacha.

Narrative 4, Óige Ildánach ar Oileán Comhroinnte

23 <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/foilseachain/evaluation-of-the-star-pilot-project-report/>

24 <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/seirbhisi/blast-eala%C3%ADon-san-oideachas/>

25 <https://artsineducation.ie/en/2025/02/05/opportunity-for-schools-creative-clusters-2025-2027/>

26 <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/comhairliuchain/strait%C3%A9is-oideachais-do-phobal-an-lucht-si%C3%BAil-agus-na-romach/>

27 <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/nuacht/maoiniu-bronnta-ar-music-generation-macnas-fighting-words-narrative-4-extern-northern-ireland-agus-tallaght-community-arts-i-leith-chomhphairtiochtai-oige-ildanach-ar-oilean-comhroinnte/>

3

Ag tacú le cur i bhfeidhm Aistear, Creatchuraclam na Luath-Óige.

Tar éis taighde a rinne an Dr. Triona Stokes faoin gcéad Phlean Óige Ildánach, d'fhoilsigh an Roinn Leanaí, **Míchumais agus Comhionannais Dréachtphrionsabail maidir le Rannpháirtíocht sna hEalaíona san Fhoghlaim agus sa Chúram Luath.**²⁸ Tugadh cuireadh d'ealaíontóirí, d'oideoirí luathfhoghlaime agus cúraim (ELC), do chleachtóirí cúram leanaí d'aois scoile (SAC) agus do gheallsealbhóirí eile na Dréachtphrionsabail seo a úsáid agus a iniúchadh agus a mbailíocht a thástáil i gcleachtas.

Thug an **Scéim Maoinithe píolótach um na hEalaíona sa Luathfhoghlaim agus sa Chúram Leanaí**²⁹ tacaíocht d'ealaíontóirí gairmiúla agus d'eagraíochtaí ealaíon chun oibriú le suíomhanna ELC agus SAC, réimse foirmeacha ealaíne lena n-áirítear cur chuige ildisciplíneacha, na healaíona amhairc, ceol, drámaíocht agus damhsa. D'oibrigh ochtar ealaíontóirí le 10 suíomh ELC agus SAC atá cláraithe le Tusla ar fud na tíre, le páistí idir 0-3, 4-6 agus 7 mbliana d'aois agus os a chionn.

D'éascaigh Creative Youth trí imeacht réigiúnacha um ardú feasachta i gcomhar le Coistí Cúraim Leanaí na Cathrach agus an Chontae, agus bhí forbhreathnú ar an scéim phíolótach agus cur i láthair ó na healaíontóirí agus na hoideoirí luathbhlianta a ghlac páirt iontu, ag tabhairt sonraí faoina dtionscadail aonair, a dtaithí agus a bpríomhfhoghlaim. Bhí an ócáid i nGaillimh mar chuid de Fhéile Ealaíon Idirnáisiúnta Baboró do Leanaí. Chuir an cainteoir idirnáisiúnta, Rhona Matheson, Príomhfheidhmeannach Starcatchers, eagraíocht Ealaíon agus Luathbhlianta na hAibí, leis na himeachtaí i mBaile Átha Cliath agus i gCorcaigh. Bunaithe

Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin, Coimisiún Ealaíon na Luath-Óige

Bunaithe ar thorthaí na dtionscadal tosaigh a reáchtáladh faoin scéim, leanfaidh an **Scéim Ealaíon san Luathfhoghlaim agus sa Chúram Leanaí**³⁰ iar aghaidh in 2025 tríd an gComhairle Ealaíon faoi 3 Shnáithe: 1) Luathfhoghlaim agus Cúram Leanaí; 2) Cosaint Idirnáisiúnta (páistí breithe–6 bliana d'aois); agus 3) Comhthéacsanna Comhcheangailte. Ina theannta sin, tá sraith fiseán bolscaireachta á bhforbairt don scéim.

Tá tuilleadh acmhainní forbartha faoin Tionscnamh Síolta Aistear atá dírithe ar réimsíamhail eispéiris súgartha dearfacha achur chun cinn agus is féidir iad a fháil ar líne ag www.aistearsiolta.ie

²⁸ https://www.creativeireland.gov.ie/app/uploads/2025/07/Principles_for_Engaging_with_the-Arts_an_Overview_of_their_Development.pdf

²⁹ <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/nuacht/maoiniu-bronnta-ar-music-generation-macnas-fighting-words-narrative-4-extern-northern-ireland-agus-tallaght-community-arts-i-leith-chomhphairtiochtai-oige-ildanach-ar-oilean-comhroinnte/>

³⁰ <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/nuacht/maoiniu-bronnta-ar-music-generation-macnas-fighting-words-narrative-4-extern-northern-ireland-agus-tallaght-community-arts-i-leith-chomhphairtiochtai-oige-ildanach-ar-oilean-comhroinnte/>

4

Ag cur luach na cruthaitheachta chun cinn sa chóras oideachais agus ag tacú le Creatlach C i scoileanna.

Is clár cruthaitheachta sonrach laistigh de Oide, an tseirbhís tacaíochta forbartha gairmiúla do mhúinteoirí, é **Oide Creativity**³¹ (ar a dtugtaí Na hEalaíona sa tSraith Shóisearach roimhe seo). Tacaíonn sé le foghlaim agus forbairt ghairmiúil múinteoirí agus tá sé bunaithe ar chomhpháirtíocht agus comhoibriú le comhpháirtithe roghnacha tábhachtacha ar fud earnálacha na nealaíon agus an oideachais. Táthar ag díriú ar leanúint de thacaíocht a thabhairt do chruthaitheacht níos leithne trí thaithí foghlama gairmiúla idirdhisciplíneacha a chuirtear ar fáil do mhúinteoirí. Táan obairseo ar siúl agus baineann sí le tionscnamh STE(A)M, Club Scríobh Múinteoirí i gcomhar le Fighting Words, comhtháthú drámaíochta i modheolaíochtaí oideachais agus samhaltú agus cur chun cinn peidagógeolaíochtaí cruthaitheacha. Anuas air sin, Tá Oide Creativity ag tacú le leathnú TAP+ isteachi suíomhanna iar - bhunscoile.

Tá Oide, i gcomhar leis an Roinn Oideachais, agus Óige ag triail píolótach faoi láthair ar an **nGradam Scoile Sármhaitheasa sa Chruthaitheacht**³², agus bronnadh áit ar naoi scoil ar dtús ar an gclár seo chun cruthaitheacht ina scoil a fhorbairt agusa mheas, agus athbhreithniú á dhéanamh ar a éifeachtúlacht le haghaidh foghlama trí chur chuige féin mheastóireachta scoile a ghlacadh. Tá sé beartaithe go mbeidh 16 scoil ag obair le chéile i gCéim 2 thar thréimhse dhá bhliain ó Mheán Fómhair 2025.

Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin, Coimisiún Ealaíon na Luath-Óige

³¹ <https://www.creativity.oide.ie/>

³² <https://www.gov.ie/ga/an-roinn-oideachais/foilseachain/school-of-excellence-in-creativity-award-department-of-education-pilot-phase-2/>

5

Forbairt scileanna cruthaitheacha san Ardoideachas agus san Oideachas Breise a chur chun cinn agus a chothú tuilleadh, lena n-áirítear printíseachtaí.

Tá tús curtha le hobair, faoi stiúir na Roinne Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta, chun aidhmeanna, prionsabail agus gnéithe féideartha “champas cruthaitheach” a aithint le hionchur ó institiúidí breisoideachais agus ardoideachais trí chomhairliúchán.

6

Ag tacú le folláine fheabhsaithe leanaí agus daoine óga.

Ar fud na golár agus na scéimeanna Óige Ildánacha, tá feabhas a chur ar fholláinena rannpháirtithe mar phríomhfhócas. Tá sé san áireamh in oiliúint chomhpháirtithe a fhaigheann tacaíocht ó ÉireChruthaitheach agus tásé corpraithe gCreat Meastóireachta na hÓige Ildánach.

Tugann meastóireachtaí leanúnacha, go háirithe i gcás chlár BLAST agus tionscnaimh phiolótacha Scoil na Sármhaitheasa sa Chruthaitheacht, fianaise ar na tionscnaimh Óige Ildánach a thacaíonn le folláine. I measc na bpríomhthorthaí a sainithníodh i ndiaidh na dtionscnamh tá feabhas ar mhuinín na ndaltaí le heispéiris foghlama chomhoibríocha, chruthaitheacha a chabhraíonn le daltaí mothú go bhfuil tacaíocht acu agus go bhfuil siad níos compordaí iad féin a chur in iúl.

Tríd is tríd, tá go leor de na torthaí ag teacht le Creatlach Beartais agus Folláine don Chleachtas 2018-2023 na Roinne Oideachais agus Óige ina dtugtar le fios go bhfuil ‘caidreamh cómhálartach idir folláine agus éachtaí leanaí agus daoine óga’. Ceanglaíonn rannpháirtithe taitneamh go seasta leis an bpróiseas cruthaitheach agus leis an idirghníomhaíocht shóisialta, agus is iad ‘taitneamh’, ‘cruthaitheacht agus féinléiriú’, agus ‘foghlaim agus fionnachtain’ na torthaí suntasacha san anailís théamach.

Tá Óige Ildánach tar éis cur le Tionscnamh an Rialtais maidir le Bochtaineacht agus Folláine Leanaí, go háirithe i ndáil le Tosaíocht Réimse 6 “Rannpháirtíocht sna healaíona, sa chultúr agus sa spórt”.

7

Clár taighde a bhunú.

D'oibrigh Scoil an Oideachais i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, leis an nGrúpa Taighde Óige Ildánach chun [creat meastóireachta](#)³³ a fhorbairt do chomhpháirtithe Óige Cruthaithe mar acmhainn rithabhachtach ar fudna gclár. Áirítear leis seo ceistneoir réamhthionscadail agus ceistneoir iarthionscadail chun sonraí a bhailiú faoi thionscadail atá ar siúl. Faigheann deontas Óige Ildánach oiliúint sa chreat lena chinntiú go gcuirtear i bhfeidhm é i seachadadh an chlár. Tá na sonraí seo ag tacú le roinnt meastóireachtaí clár anois.

Sa bhliain 2024, foilsíodh [Youth Voice in Creative Schools: Reflections on Practice](#)³⁴ chun bealaí oibre a bhí mar chuid de thaithí na Scoileanna Cruthaitheacha a ghabháil, a cheiliúradh agus a roinnt.

Tá tús curtha le meastóireachtaí ardleibhéil ag roinnt clár Óige Ildánacha agus is critéar agus riachtanas lárnach é meastóireacht do go leor de scéimeanna maoinithe Óige Ildánacha, rud a léirítear i gcomhaontuithe comhpháirtíochta.

Ag cur leis na meastóireachtaí ar [TAP](#)³⁵, [Cnuasaigh Cruthaitheacha](#),³⁶ [Comhpháirtíochtaí Áitiúla don Óige](#)³⁷ Ildánacha agus réamhtheachtaí [Oide Creativity](#)³⁸ na hEalaíona sa tSraith Shóisearach, a críochnaíodh go léir le linn thréimhse an Phlean roimhe seo, tá fócas ar mheasúnú a leabú ón tús i gclár ar nós I am Creative, an píolótach Shared Island Creative Connections, an Scoil Sármhaitheasa sa Chruthaitheacht agus píolótaí STAR de BLAST agus Cnuasaigh Cruthaitheacha.

Traces Dance Ensemble, Gíor Dance Project Nurture

33 <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/treoirinte-measunaithe-oige-ildanach/>

34 <https://www.creativeireland.gov.ie/app/uploads/2024/12/Youth-Voice-in-Creative-Schools-Reflections-on-Practice-compressed.pdf>

35 <https://artsineducation.ie/en/2025/04/30/opportunity-teacher-artist-partnership-summer-course-and-residency-programme-2025/>

36 <https://artsineducation.ie/en/2025/02/05/opportunity-for-schools-creative-clusters-2025-2027/>

37 <https://www.creativeireland.gov.ie/ga/oige-ildanach/comhphairtiochta-aitiula-oige-ildanach-caoi/>

38 <https://www.creativity.oide.ie/>

Clár Éire Ildánach
Creative Ireland
Programme

@creativeirl

@creativeireland

creativeireland.gov.ie